

≡ KNIHA ZLIN

JO NESBØ SYN

FLEET

Jo Nesbø

Syn

☰ KNIHA ZLIN

JO NESBO SYN

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Copyright © Jo Nesbø 2014
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Kateřina Křišťůfková 2015

ISBN PDF 978-80-7473-376-5

– odtud přijde soudit živé i mrtvé –

ČÁST I.

Kapitola 1

Rover upíral pohled na bíle natřenou betonovou podlahu obdélníkové vězeňské cely o rozloze jedenácti metrů čtverečních. Skousl tak, aby záměrně zavadil o maličko přechýlující zlatý zub ve spodní čelisti. Došel ve své zpovědi k obtížnému místu. Jediným zvukem v cele byly nyní jeho nehty drbající madonu vytetovanou na předloktí. Mladík seděl na posteli šikmo naproti němu v tureckém sedu a od chvíle, co Rover vešel, nepromluvil. Jen přikyvoval a usmíval se tím svým spokojeným buddhovským úsměvem, pohled přitom upíral do nějakého bodu na Roverově čele. Mladíkovi se říkalo Sonny a povídalo se o něm, že jako teenager zabil dva lidi, že má zvláštní schopnosti a že jeho otec byl zkorumpovaný policista. Dalo se těžko usuzovat, jestli mladík naslouchá – zelené oči a většinu tváře měl ukryté za dlouhými mastnými vlasy –, ale to nebylo až tak důležité. Rover toužil jen po rozhřešení a po Sonnyho obvyklém požehnání, aby zítra mohl bránu věznice s ostrahou nazývané Staten, tedy Stát, opustit s pocitem očistění. Ne že by byl věřící, ale člověku to jistě neuškodí, pokud má v úmyslu leccos změnit, upřímně se pokusit o normální život. Nadechl se:

„Myslím, že byla z Běloruska. Minsk leží v Bělorusku, že jo?“ Rychle vzhlédl, avšak mladík neodpověděl.

„Nestor jí říkal Minsk,“ pokračoval. „A nařídil mi, abych ji zastřelil.“

Zpovídat se někomu s natolik vygumovaným moz-
kem mělo tu výhodu, že zpovědníkovi samozřejmě
v hlavě neutkvěla žádná jména ani události, bylo to ja-
ko mluvit sám k sobě. Patrně právě proto vězni ze Sta-
ten upřednostňovali tohohle mladíka před knězem ne-
bo psychologem.

„Nestor držel ji a osm dalších holek pod zámkem
na Enerhaugenu. Východoevropanky a Asiatky. Mladé.
Teenagerky. Teda doufám, že byly aspoň teenagerky.
Minsk byla ale starší. Silnější. Dokázala utéct. Než ji
dohonil Nestorův čokl, doběhla do Tøyenského parku.
Ten čokl byl taková ta argentinská doga, znáš tu rasu?“

Mladík neuhnul pohledem, zvedl však ruku. K vou-
su. Začal si ho pomalu mnout mezi prsty. Rukáv velké
špinavé košile se mu povytáhl a odhalil strupy a vpi-
chy. Rover mluvil dál:

„Velký bílý bestie. Zabijou všechno, na co majitel
ukáže. Plus sem tam něco, na co neukáže. V Norsku
jsou samo nezákonný. Dováží je sem z Česka jeden ky-
nolog z Rælingen, co je registruje jako bílý boxery. Byl
jsem u toho, když si k němu Nestor jel pro štěně. Přes
padesát hadrů keš. Ale to štěně bylo tak děsně sladký,
až si člověk nedokázal představit, jak by mohlo...“ Ro-
ver se zarazil. Věděl, že o tom psisku vykládá jen proto,
aby oddálil to, kvůli čemu sem přišel.

„No to je fuk...“

To je fuk. Rover hleděl na tetování na svém druhém
předloktí. Katedrála se dvěma věžemi. Každá symbo-
lizovala jeden odpykaný trest. No to je fuk, ani jeden
z nich nemá beztak s tímhleťm nic společného. Do-
dával do motorkářského klubu pašované ruční zbraně
a ve své dílně je potom drobátko upravoval. Na to byl
šikovný. Až moc šikovný. Tak moc šikovný, až přestal
být nenápadný a chytili ho. A každopádně natolik ši-
kovný, že si ho Nestor po odpykání prvního trestu vzal

pod křídla. Do tepla. Nebo do mrazu. Koupil si ho sakumprásk, aby nejlepší zbraně měli jeho lidi – a ne ty motorkářský týpci nebo jiná konkurence. Za několika-měsíční práci mu zaplatil víc, než by si Rover vydělal v té své motorkářské dílně za celý zbytek života. Jenže oplátkou toho požadoval moc. Až moc.

„Ležela tam v cípu lesíka, krev z ní stříkala. Ležela úplně tiše a jenom na nás zírala. Čokl jí ukousnul kus obličej, byly jí vidět zuby.“ Rover se zašklebil. Tak už pojď k jádru věci. „Nestor nám vysvětlil, že nastal čas na exemplární potrestání, že je třeba ukázat ostatním holčákům, co riskují. A že Minsk je teď bez obličej už stejně bezcenná...“ Rover polkl. „Nařídil mi, abych to provedl já. Skoncoval to. Měl to být jako důkaz mé loajality. Měl jsem s sebou starýho Rugera MK II, kterýho jsem si maličko upravil. A chtěl jsem to udělat. Fakt jsem chtěl. O to nešlo...“

Rover si uvědomil, že se mu sešněrovalo hrdlo. Kolikrát o tomhle uvažoval? Kolikrát si procházel ty vteřiny oné noci v Tøyenském parku, přehrával si záznam, ve kterém hráli ta holka, Nestor a on sám hlavní role a ostatní představovali němé svědky? Dokonce i ten čokl ztuhl. Stokrát? Tisíckrát? A přesto až teď, až když to poprvé pronesl nahlas, mu došlo, že to nebyl sen, že se to opravdu stalo. Nebo lépe řečeno: jako by to jeho tělo teprve teď pochopilo, a proto se mu začal obracet žaludek. Dýchal zhluboka nosem, aby potlačil nevolnost.

„Jenomže jsem to nedokázal. I když jsem věděl, že stejně umře. Byli tam s čoklem připravení a já si říkal, že bych sám dal radši přednost kulce. Ale spoušť jako by mi přimrzla. Prostě jsem ji nedokázal zmáčkout.“

Zdálo se, že mladík lehce pokývl. Buď v odpověď na to, co Rover vykládal, anebo do rytmu hudby, kterou slyšel jenom on sám.

„Nestor povídal, že nemůžeme čekat věčně, že jsme přece jenom ve veřejném parku. Tak vytáhnul z pouzdra na lejtku ten svůj křivák, postoupil o krok dopředu, popadnul ji za vlasy, maličko jí zvednul hlavu a jen tak jí máchnul tím nožem před krkem. Jako by vyvrhoval rybu. Tři čtyři pumpnutí a bylo po všem. Ale víš, co si z toho vybavuju nejvíc? Toho čokla. Jak začal výt, když z ní vytryskla krev.“

Rover se opřel lokty o kolena a naklonil se vpřed. Rukama si zakryl uši. Pohupoval se.

„A já jsem udělal úplný kulový. Jenom jsem tam stál a čuměl. Nepodniknul jsem nic. Jenom jsem čuměl, když ji pak balili do deky a odnášeli do auta. Dovezli jsme ji do lesa, k Østmarkseteren. Shodili ji ze stráně směrem k Ulsrudvannet. Chodí tam na procházku spousta pejskařů, tak ji někdo našel hned druhý den. Nestor právě chtěl, aby ji našli, že jo. Chtěl, aby v novinách vyšly fotky a na nich bylo vidět, co jí provedli, a on je moh ukázat ostatním holkám.“

Rover sňal ruce z uší. „Nemoh jsem potom spát, protože když jsem usnul, pronásledovaly mě noční můry. Holka bez brady, která se na mě usmívá těma svejma odhalenejma zubama. Tak jsem došel za Nestorem a řek mu, že potřebuju skončit. Že už nebudu vylepšovat uzíky a glocky, že hodlám odteď montovat už zas jenom motorky. Nestor odpověděl, že to je v pohodě, nejspíš mu došlo, že v sobě nemám toho správného drsoně. Ale podrobně mi vylíčil, co se mi stane, kdybych začal prášit. Byl jsem s tím srozuměnej a začal jsem žít normální život. Odmítal jsem všechny nabídky, i když jsem tam měl ještě pár sakra dobrejch uzíků. Ale celou dobu jsem tak nějak tušil, že se něco stane, chápeš? Že mě mají odkráglivat. Skoro jsem si proto oddechnul, když mě zabásli poldové a dostali mě do bezpečí do lochu. Kvůli jednomu starýmu případu, ve kterým jsem

figuroval jako vedlejší postava – dva chlápci, který zatklí, shodně vypověděli, že jsem jim dodal zbraně. Na fleku jsem se přiznal.“

Rover se drsně zasmál. Odkášlal si. Ještě víc se naklonil vpřed a pokračoval:

„Za osmnáct hodin mě odsud pustěj. Vím kulový, co mě čeká. Jediný, co vím, je to, že Nestor ví, že jdu na svobodu, i když o čtyři tejdny dřív. Ví o všem, co se tady i u poldů šustne. Má všude svoje lidi, to už jsem dávno pochopil. Tak si říkám, že kdyby mě chtěl odpravit, klidně by to moh udělat tady a nečekat, až budu venku. Nebo co myslíš?“

Rover čekal. Mlčení. Mladík se netvářil, že by si cokoliv myslel.

„No to je fuk,“ prohodil Rover. „Drobný požehnání ale stejně neuškodí, nebo jo?“

Při slově „požehnání“ jako by se mladíkovi rozzářil pohled. Zvedl pravici a naznačil Roverovi, aby přistoupil blíž a poklekl. Rover složil kolena na kobereček před postelí. Jiným vězňům Franck koberečky na podlaze nepovoloval, ve Staten se uplatňoval švýcarský model, tedy žádné zbytečnosti na celách. Počet vlastních předmětů byl omezen na dvacet. Pokud tu chtěl mít člověk pár bot, musel se vzdát dvojích spodků nebo dvou knih. Například. Rover vzhlédl k mladíkově tváři. Mladík si špičkou jazyka právě olizoval suché rozpraskané rty. Hlas měl překvapivě vysoký, a přestože z jeho úst slova vycházela pomalu a šeptem, mluvil zřetelně:

„Všichni bohové země a nebes ti milosrdně odpouštějí tvé hříchy. Zemřeš, ale duše hříšníka, jemuž byly hříchy odpuštěny, bude přijata do ráje. Amen.“

Rover sklonil hlavu. Ucítil na své vyholené lebce mladíkovu levici. Mladík byl levák, ale v tomhle případě nemusel být člověk žádný vyznavač statistiky, aby o něm mohl prohlásit, že má očekávanou dobu dožití

kratší než praváci. Předávkovat se může zítra nebo za deset let, to nikdo neví. Povídačky o tom, že mladíkova levice uzdravuje, Rover nežral. Nejspíš nevěří ani tomu s tím požehnáním. Tak proč tu teda je?

No... S vírou je to jako s pojištěním proti požáru: člověk doopravdy nevěří, dokud to nepotřebuje, ale když ostatní tvrdí, že ten kluk na sebe dokáže vzít tvoje utrpení, proč to kvůli klidu v duši s díky nepřijmout?

Rovera spíš zajímalo, jak mohl takovýhle mladíček někoho chladnokrevně zabít. Nějak mu to prostě neštymovalo. Možná je pravda, co se povídá – že ďábel nosí nejlepší převleky.

„Salám alejkum,“ dodal hlas a ruka se vzdálila.

Rover dál seděl s hlavou skloněnou. Jazykem ohmatával hladký rub svého zlatého zubu. Je teď připravený? Připravený na setkání se Stvořitelem, pokud má tedy něco takového před sebou? Pozvedl hlavu. „Vím, že si nikdy neříkáš o odměnu, ale...“

Zadíval se na nahou nohu, kterou měl mladík složenou pod sebou. Všiml si vpichů ve velké žíle na nártu. „Minule jsem seděl v Botsenu a tam si každé dokázal sehnat fet, *no problem*. Jenže Botsen taky není věznice s ostrahou. Tady prej Franck dokázal utěsnit všechny skuliny. Ale...“ Rover vsunul ruku do kapsy, „... tak úplně pravda to není.“

Vytáhl předmět o velikosti mobilního telefonu, pozlacenou věčičku ve tvaru miniaturní pistole. Stiskl maličkou spoušť. Z ústí vyšlehl plamínek.

„Už tohle někdy viděl? Jo, určitě jo. Přinejmenším to znali bachaři, co mě při příchodu sem prohledávali. Povídali, že prodávají levný pašovaný cigára, kdybych měl zájem. A tenhle zapalovač mi nechali. Nejspíš si nepřečetli celej můj trestní rejstřík. Není to zvláštní, že tahle země vůbec funguje, když tu lidi pořád něco flákaj?“

Rover potěžkal zapalovač v ruce.

„Tohleto jsem si vyrobil před osmi lety ve dvou exemplářích. Myslím, že můžu bez přehánění říct, že by to v Norsku nikdo líp nedokázal. Zakázku na to jsem dostal přes jednoho bílýho koně, povídal, že zákazník si přeje střelnou zbraň, kterou by nemusel vůbec schovávat, protože by vypadala jako něco jinýho. Tak jsem vyrukoval s tímhletím. Lidi uvažují podivně. Když tohle uvidí, nejdřív je samozřejmě napadne, že to je pistole. Jakmile jim ukážeš, že je to zapalovač, hned tu první myšlenku zaplaší, ale dál by ti klidně uvěřili, že by to mohlo fungovat třeba jako kartáček na zuby nebo vývrtka. Jenom už nevěří, že by to mohla být pistole. No...”

Rover pootočil šroubkem na spodní straně rukojeti.

„Nabíjí se do toho devítimilimetrový kulky. Nazval jsem to ‚zabiják manželek‘.“ Rover namířil hlavní na mladíka. „Tahle je pro tebe, drahoušku...” Pak namířil na svůj spánek. „A tahle je pro mě...” Jeho smích zněl v malé cele podivně osaměle.

„No to je fuk. Chtěl jsem vyrobit vlastně jenom jednu, zadavatel si nepřál, aby tajemství tohoto vynálezu znal ještě někdo jinej. Jenže já jsem vyrobil dvě. A tuhle jsem si vzal s sebou pro jistotu, pro případ, že by Nestor někoho zaangažoval, aby to tu na mě zkusil. Ale když mě zejtra pustí, už ji nepotřebuju. Na, je tvoje. A tady...”

Rover vytáhl z druhé kapsy krabičku cigaret. „Bylo by nápadný, kdybys neměl kuřivo, že jo?” Strhl z krabičky celofán, otevřel ji, vylovil z kapsy zažloutlou vizitku s nápisem „Roverova opravna motorek“ a strčil ji do krabičky.

„Tady máš moji adresu pro případ, že bys potřeboval opravit motorku. Nebo si opatřit pořádnýho uzíka. Jak jsem povídal, mám jich tam ještě...”

Otevřely se dveře a ozval se hromový hlas: „Tak ven, Rovere!”

Rover se otočil. Bachař ve dveřích měl poněkud povislé kalhoty, zčásti kvůli velkému svazku klíčů, který se mu houpal na opasku, zčásti kvůli břichu, jež se mu bouřilo přes okraj kalhot jako kynoucí těsto. „Vaše svatost tu má návštěvu. Blízky příbuzný, dalo by se říct.“ Zarehtal se a obrátil se k osobě zakryté dveřmi. „Bez urážky, co, Pere?“

Rover zastrčil pistoli a krabičku cigaret pod přikrývku na mladíkově posteli, vstal a naposledy na mladíka pohlédl. Vzápětí rychlým krokem celu opustil.

Vězeňský kněz si urovnal nový bílý kolárek. Připadalo mu, že mu nikdy nesedí tak, jak by měl. *Blízky příbuzný. Bez urážky, co, Pere?* Ze všeho nejvíc měl chuť bachaři do jeho smějícího se, tukem se lesknoucího obličejě plivnout. Místo toho přátelsky pokývl vězni, který právě vycházel z cely, a zatvářil se, jako by ho poznal. Prohlédl si tetování na jeho předloktích. Madona a katedrála. Ale kdepak, za ty roky už viděl tolik obličejů a tetování, že je od sebe nedokáže odlišit.

Kněz vešel. Bylo to tu cítit kouřem. Přinejmenším něčím, co kouř připomínalo. Nebo pálící se drogou.

„Dobrý den, Sonny.“

Mladík na posteli nevzhlédl, avšak pomalu přikývl. Per Vollan předpokládal, že to znamená, že ho Sonny zaregistroval, poznal. Akceptoval.

Posadil se na židli, pocítil jistou nelibost, když zaznamenal, že je ještě teplá po muži, jenž na ní seděl před ním. Bibli, kterou si donesl, položil na postel vedle mladíka.

„Dnes jsem dal na hrob vašich rodičů květiny,“ spustil. „Vím, že jste mě o to nežádal, ale...“

Pokusil se zachytit mladíkův pohled. Sám měl dva syny, oba dospělé a dávno z domu. Teď byl z domu i on sám. Rozdíl spočíval v tom, že návrat synů byl vítán.

U soudu jeden ze svědků obhajoby, Sonnyho učitel, vypověděl, že Sonny byl příkladný žák, talentovaný zápasník, oblíbený, vždycky ochotný pomáhat, ano, dokonce se prý vyjádřil, že má v úmyslu stát se policistou jako jeho otec. Jenže od chvíle, kdy našli jeho otce i s dopisem na rozloučenou, v němž přiznal, že bral úplatky, ho ve škole nikdo neviděl. Kněz se pokusil představit si, jak se musí stydět patnáctiletý kluk. Pokusil se představit si, jak by se styděli jeho vlastní synové, kdyby se někdy dozvěděli, co jejich otec provedl. Upravil si kolárek.

„Díky,“ opáčil mladík.

Per si pomyslel, že je až zvláštní, jak mladě Sonny působí. Vždyť mu už musí táhnout na třicítku. Ano, sedí tu dvanáct let a dostal se sem v osmnácti. Možná ho drogy mumifikovaly, způsobily, že nestárne, že mu jenom rostou vlasy a vousy, ale na svět udiveně hledí stále tytéž nevinné dětské oči. Na zlý svět. Protože Bůh ví, že svět je zlý. Per Vollan pracuje jako vězeňský kněz přes čtyřicet let a sleduje, jak se svět stává stále zlejší. A zlo je jako šířící se rakovinná buňka, která proměňuje zdravé buňky v nemocné, vtiskává jim upíří polibek a verbuje je k práci na zániku. A žádná buňka, kterou jednou kousne, se už nikdy neosvobodí. Žádná.

„Jak se vám vede, Sonny? Užil jste si propustku? Viděli jste moře?“

Žádná odpověď.

Per Vollan si odkašlal. „Bachař povídal, že jste moře viděli. Jak jste se možná dočetl v novinách, byla den potom kousek od místa, kde jste se zdržovali, nalezena mrtvá žena. V posteli, ve svém domě. Hlavu měla... no. Podrobnosti jsou uvedené tady...“ poklepal ukazovákem na desky bible. „Bachař už odeslal hlášení, že jste mu u moře utekl a že vás našel za hodinu u silnice. A že jste mu nechtěl vysvětlit, kde jste byl. Je důležité,

abyste neřekl něco, co by podkopalo jeho výpověď, jasné? Jako obvykle mluvíte co nejméně. Jasně? Sonny?“

Peru Vollanovi se podařilo navázat s mladíkem oční kontakt. Sonnyho pohled prakticky neprozrazoval, co se v mladíkovi odehrává, Per Vollan si však byl dost jistý, že Sonny Lofthus pokynů uposlechne. Nebude kriminalistům ani státnímu zástupci vykládat žádné zbytečnosti. Jen pronese zřetelně a mírně „ano“, až se ho zeptají, jestli přiznává vinu. Protože ač to může znít paradoxně, dal se u tohohle narkomana občas zahlednout směr, vůle, pud sebezáchovy, který ho odlišoval od ostatních fetišů, od těch, kteří vždycky životem jen tak volně povlávali, kteří nikdy neměli žádné plány, kteří měli neustále namířeno sem. Tahle vůle občas vyplula na povrch v podobě náhlého projasnění jeho pohledu, v podobě otázky dokazující, že Sonny byl celou dobu duchem přítomný, slyšel a pochopil všechno. Nebo dokonce v podobě toho, jak se občas náhle vztyčil, koordinovaně, s rovnováhou a pružností, kterou ostatní dlouhodobí fetiši nedisponovali. Zato jindy, jako teď, se nedalo říct, jestli vnímá vůbec něco.

Vollan se na židli zavrtěl.

„Samozřejmě to znamená, že několik let nedostanete další propustku. Ale vám se stejně venku nelíbí, nebo ano? A moře už jste viděl.“

„Byla to řeka. Udělal to manžel?“

Kněz sebou trhl. Jako když přímo před vámi cosi nečekaně protne černou vodní hladinu. „To nevím. Je to důležité?“

Žádná odpověď. Vollan si povzdychl. Opět pocítil nevolnost. Přepadá ho takhle už nějakou dobu. Možná by se měl objednat k lékaři na vyšetření.

„Na to nemyslete, Sonny. Nejdůležitější je, že venku se musí takoví jako vy neustále štvát, aby si opatřili dávku, ale tady se on postará o všechno. A nezapomeň-

te, že čas běží. Až si odkroutíte trest za ty minulé vraždy, už pro něj nebudete mít žádnou cenu. Tahle vražda vám lhůtu prodlouží.“

„Udělal to manžel. Je bohatý?“

Vollan ukázal na bibli. „Dům, do kterého jste vstoupil, je popsán tady. Zdál se vám velký a pěkně zařízený. Ovšem alarm, který měl to pěkné zařízení hlídat, nebyl zapnutý, dokonce ani nebyly zamčené dveře. Jméno Morsand. Ten rejdař s páskou přes oko. Možná jste ho zahlédl v novinách?“

„Ano.“

„Vážně? Nehádal bych, že...“

„Ano, zabil jsem ji. Ano, přečtu si, jak jsem to provedl.“

Per Vollan se nadechl. „Fajn. Jsou tam popsané určité detaily, jak byla zavražděna, ty byste si měl zapamatovat.“

„Dobrá.“

„Měla... odříznutý vršek hlavy. Musel jste použít pilu, chápete?“

Vollanova slova vystřídal dlouhé ticho. Kněz zvažoval, zda ho nemá vyplnit tím, že se pozvrací. Ano, radši se pozvracet než ta slova, která mu lezou z huby. Hleděl na mladíka. Co určuje běh lidského života? Řada náhodných událostí, jež člověk neovládá, nebo kosmická tíže, která ho mimovolně dovleče tam, kam má? Zastrčil si nový, podivuhodně tuhý kolárek zpátky pod košili. Potlačil nevolnost, obrnil se. Uvědomil si, co je ve hře.

Vstal. „Pokud byste mě potřeboval kontaktovat, bydlím momentálně na ubytovně pro drogově závislé na náměstí Alexandra Kiellanda.“

Zahlédl mladíkův tázavý pohled.

„Jenom dočasně,“ zasmál se. „Manželka mě vyhodila a já znám lidi, co v té ubytovně pracují, takže...“

Zarazil se. Došlo mu, proč se tolik vězňů chodí k mladíkovi vypovídat. To kvůli tomu tichu. Kvůli tomu nasávajícímu vakuu, které obklopuje člověka, co jen poslouchá a nijak nereaguje ani nikoho neodsuzuje. A který, aniž by cokoli podnikl, z vás vytahuje slova i tajemství. Jako kněz se pokoušel o totéž, jenže vězni jako by vycítili, že tím něco sleduje. Nevěděli, co přesně, jenom tušili, že získáváním jejich tajemství chce něčeho dosáhnout. Chce si získat přístup k jejich nitru a později možnou prémii v nebi za naverbování další dušičky.

Kněz uviděl, jak mladík otevírá bibli. Byla to taková klasika, až to působilo komicky: ve stránkách byla vystříhaná díra – tak, aby vytvářela schránku. V ní byly složené papíry s pokyny, které bude Sonny potřebovat pro přiznání. A tři sáčky heroinu.